

Utrinki z Letnega posveta o izobraževanju odraslih 2011

15. in 16. 11. 2011, Grand Hotel Primus, Ptuj
<http://pro.acs.si/lp2011>

Prizorišče Letnega posveta o izobraževanju odraslih 2011 je bilo najstarejše mesto na Slovenskem – Ptuj. Osebjem hotela, večše organizacije tovrstnih dogodkov, je prijazno in z razumevanjem zadovoljevalo naše potrebe. Tudi njim gre zahvala za prijetno vzdušje, ki je udeležence zajelo že ob prihodu in jih spremljalo ves dan. Razvajali so nas z dobro hrano, nekatere tudi z masažo in možnostjo plavanja, posebej pa bi radi pohvalili tehnično pomoč.

O udeležencih: na posvet se je prijavilo 212 udeležencev, dejansko prisotnih je bilo **206** - veliko število, ki brez dvoma razodeva zanimanje, radovednost, voljo, da informirano sodelujejo pri ustvarjanju boljšega jutri v stroki in življenju nasploh. Analiza udeležencev po spolu je pokazala, da je 75 % žensk in le 25 % moških. Pregled po vrsti ustanov pa je razodel, da je 36 % udeležencev iz ljudskih univerz, po 18 % iz srednjih šol in javnih zavodov, 13 % iz zasebnega sektorja, 7 % iz ministrstev, 8 % pa iz drugih ustanov. Zastopane so bile vse slovenske regije, tuja udeleženka pa je bila Filipinka Carolyn Medel-Añonuevo, ki že več kot 20 let dela na Unescovem inštitutu za vseživljenjsko učenje v Hamburgu.

Medijev tokrat nismo pritegnili, čeprav smo želeli zanje organizirati novinarsko konferenco z zanimivimi govorcami. Čas smo izkoristili tako, da smo sami posneli izjave

ministra, dr. Igorja Lukšiča, Carolyn Medel-Añonuevo, mag. Vinka Logaja, Eme Perme in še nekaterih.

Rdeča nit prvega dne posveta, tradicionalno namenjenega razpravam o aktualni problematiki na področju izobraževanja odraslih, je bila **vloga izobraževanja odraslih pri ohranjanju in soustvarjanju vrednot v sodobni, globalni družbi**. Udeleženci so lahko prisluhnili izvirnim pogledom na širše okoliščine, znotraj katerih se izobraževanje odraslih udejanja, obenem pa nanje tudi vpliva, ter predstavivam predstavnikov usmerjanja politike v izobraževanju odraslih v Sloveniji. Dejavno so sodelovali pri opredeljevanju ukrepov, s katerimi bi lahko izboljšali rezultate na področjih učenja, pridobivanja znanja in izobraževanja odraslih na različnih ravneh.

Ker smo posvet izpeljali v okolju, ki so ga zaznamovali stari Rimljani, smo si kot vodilno misel izbrali citat rimskega cesarja Marka Avrelija ((121-180 n. š.): *'Laže je najti košček zemlje, ki se ga noben drug ne dotika, kot pa človeka, ki bi bil povsem ločen od človeka.'* S tem smo želeli poudariti, da smo odvisni drug od drugega in da je med gonilnimi silami globalne družbe nedvomno **povezovanje**. Omogoča nam, da se krepimo kot skupnost in kot posamezniki, a le, če ob tem ne prezremo temeljnih človeških vrednot. Letošnji posvet smo želeli izkoristiti kot priložnost, da slednje ozavestimo in v še večji meri krepimo in spodbujamo – tako s strokovnimi prizadevanji kot v zasebnem življenju.

Ob 10. uri smo začeli s prireditvijo. Udeležence je uvodoma pozdravil **minister za šolstvo in šport, dr. Igor Lukšič**, ki je poudaril, da je izobraževanje odraslih v zadnjih treh letih postalo pomemben podsistem celotnega izobraževalnega sistema. Po njegovem mnenju je kvaliteta izvajalcev izobraževanja dobra. Dosegamo tudi dobre rezultate pri vključevanju na trg dela.

Glede prihodnosti izobraževanja odraslih v Sloveniji je izpostavil, da bo na tem segmentu še veliko dela. Pomembno je, da se ljudje zavedajo, da je izobraževanje ne samo pridobivanje znanja, ampak je to področje, kjer ljudje sklepajo nova poznanstva in na ta način dobijo nek nov zagon, nov smisel življenja. Ne nazadnje pa pridobijo tudi nove spretnosti, ki jim omogočajo, da lažje opravljajo dela, za katera so že usposobljeni. *»Čestitke vsem, ki so opravili svoje naloge na področju izobraževanja odraslih, kolegom na ministrstvu, kolegom po ljudskih univerzah in vsem drugim, ki so podpirali to področje. Vsem želim še naprej veliko uspehov.«*

Carolyn Medel-Añonuevo iz Unescovega inštituta za vseživljenjsko učenje iz Hamburga je izpostavila ključno vlogo izobraževanja odraslih pri opremljanju posameznika za soočanje z zastrašujočimi izzivi, kot so finančna kriza, podnebne spremembe, nesreče, nasilje, epidemije in vsesplošno nezadovoljstvo. Spomnila nas je na Delorsovo poročilo iz leta 1996, ki

opredeljuje štiri stebre: *učenje za znanje, za delo, za osebni razvoj in za miroljubno sožitje*. Seznanila nas je s prizadevanji, ki izhajajo iz Unescove konference CONFINTA VI (2009) in obvezujejo države članice, da na tri leta poročajo o doseženem napredku v izobraževanju odraslih. Prvo poročilo bo potrebno pripraviti do februarja naslednje leto, njegova osrednja tema je *pismenost*. Carolyn je na vprašanje, kateri del izobraževanja odraslih se ji zdi najpomembnejši, odgovorila: *'Mnogi zdaj v luči gospodarske krize poudarjajo pomen zmožnosti za delo. Strinjam se s potrebo po čim več zmožnostih. Po drugi strani v*

Unesco stalno poudarjamo, da je izobraževanje pravica vseh. Tega kriza ne more zanikati. Toda na svetu je skoraj 8 milijonov nepismenih, zato bi morala biti pismenost ključna prioriteta. Šele ko je dosežena, jo lahko nadgrajujemo z drugimi zmožnostmi.'

Red. prof. dr. Jože Mencinger iz Ekonomskega inštituta Pravne fakultete v Ljubljani nam je s svojim ekonomističnim pogledom razširil obzorje. V svojem prispevku je poskušal odgovoriti na vprašanje, ali je gospodarska rast večna, kar meni večina ekonomistov, ali pa je le utvara. Menil je, da se ni ustavila, ker bi imeli premalo produktov, ampak zato, ker je proizvodnje preveč, povpraševanja pa premalo. Vprašanje je, ali se bo gospodarska rast nadaljevala. Priznal je, da odgovora na to ne ve in da se bomo najbrž morali navaditi na krizo kot normalno stanje. Po njegovem mnenju je delež javnih sredstev za izobraževanje ustrezen. V Sloveniji namenjamo izobraževanju več finančnih sredstev kot je povprečje v Evropski uniji. Kot največji problem je izpostavil slabo vzdušje, ki vlada v Sloveniji, a menil, da se v zadnjem času, ko se iščejo nove politične opcije, vendarle nekoliko izboljšuje.

Mag. Vinko Logaj je spregovoril o percepciji znanja in izobraževanja ter poudaril, da je pojem znanja vpet v vse pore družbenega življenja. Osvetlil je vidik izobraževalcev na eni strani ter vidik udeležencev izobraževanja na drugi. Opozoril je, da je znanje lahko enkrat zasebna dobrina, ko pa gremo z njim na trg dela, postane tudi javna dobrina. *»V času, ko ima 'glavno besedo' kapital, postajajo poklic in izobrazba ter z njo povezano znanje, ki vključuje tudi kompetence, za posameznika nujne spremenljivke v kontekstu*

vseživljenjskega učenja. **Ema Perme** je predstavila možnosti in priložnosti za vse oblike izobraževanja na vseh stopnjah ter posebno pozornost namenila financiranju izobraževanja odraslih. Postregla nam je s konkretnimi podatki za zadnji dve leti: na nacionalni ravni je bilo za formalno in neformalno izobraževanje (splošno in

poklicno) ter dejavnosti v podporo izobraževanju odraslih v Letnem programu izobraževanja odraslih v letu 2010 namenjenih 56.584.985 € (od tega MŠŠ - 18.590.706 € in MDDSZ - 37.994.279 €), v letu 2011 pa 49.242.104 EUR, (od tega MŠŠ - 19.774.811 EUR in MDDSZ - 29.467.293 EUR). Sredstva so namenjena tudi za razvojne in raziskovalne dejavnosti, svetovanje, kakovost, publicistiko področja, promocijo, razvoj in delovanje strokovnih mrež ter programe za skupine posebne družbene skrbi (programi opismenjevanja, za mlajše odrasle, za starejše, za razvoj ključnih kompetenc). *Meni takole: 'Če Slovenija načrtuje pot v skladu z razvojnimi usmeritvami in prioriteta, potem sta vpogled in analiza stanja izobraževanja odraslih nuja.'*

V popoldanskem delu smo se razdelili na **delovne skupine**, ki so iskale odgovore na vprašanja, s katerimi ukrepi bi se dalo izboljšati rezultate na področjih učenja, pridobivanja znanja in izobraževanja odraslih na ravni podjetij, v javnem sektorju, lokalnih skupnostih in regijah ter države. Odzivi o delu v skupinah, ki so ga prizadevno vodili moderatorji Janko Lah, Jelka Godec, mag. Andrej Sotošek in mag. Brigita Kruder, so bili navdušujoči. Rezultati skupnih prizadevanj so objavljeni na naslovu <http://pro.acs.si/lp2011/vsebine>.

Vzporedno z delom v skupinah so v **Mobilni pisarni** dekleta (in Miha) iz MŠŠ izvajalcem izobraževanja odraslih odgovarjali na njihova vprašanja.

Večerna plenarna referata sta nam obrnila pozornost na področji, s katerima bi se izobraževanje odraslih lahko povezovalo v še večji meri.

Mag. Vida Ogorelec, direktorica Umanotere, Slovenske fundacije za trajnostni razvoj, je v strnjeni obliki predstavila koncept trajnostnega razvoja. Ta se vedno bolj pogosto uporablja, ocenjuje pa, da je vedno bolj razvrednoten, pogosto tudi napačno razumljen.

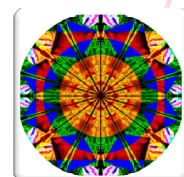
Predstavila je načela trajnostnega razvoja v relaciji družbe do okolja, odziv družbe ter načela trajnostnega razvoja: spoštovanje občestva življenja, izboljšanje kakovosti človekovega življenja, upoštevanje nosilne sposobnosti Zemlje in čim korenitejša zmanjšanje izčrpavanja neobnovljivih virov, spreminjanje osebnega odnosa in ravnanja,

usposabljanje skupnosti za samostojno in odgovorno ravnanje z okoljem, oblikovanje državnega okvira za povezovanje razvoja in ohranitev okolja, ustvarjanje svetovnega zavezništva in odgovornost zanj. Pri vsem tem lahko igra izobraževanje odraslih ključno vlogo.

Breda Kutin, predsednica Zveze potrošnikov Slovenije, je predstavila, kaj pomeni biti potrošnik. V tržnem gospodarstvu je težko je biti osveščen in racionalen potrošnik, zato to postaja 'poklic', ki pa ga lahko opravljaš le, če imaš ob sebi kredibilno potrošniško organizacijo. Meni, da je zavedanje vloge potrošnika med državljani vsak dan boljše. Na vprašanje, kaj bi izobraževalci odraslih lahko naredili, da bi bili prebivalci bolj potrošniško pismeni, je odgovorila: »*To je velik izziv za nas vse. Gre za usposabljanje za življenje.*«

V večernem delu nas je z lepimi glasovi in samozavestnim ter večjim nastopom navduševalo **šest pevk Glasbenega studia Osminka**. S paleto slovenskih in tujih popevk so vnesle mladostno svežino in nas prepričale, da 'Slovenija ima talent'.

Naj omenimo še **Kalejdoskop izobraževanja odraslih** – pregled dogodkov, ki so se na našem področju zgodili v letošnjem letu.

Dokazal nam je, da smo organizirali mnogo strokovnih srečanj, ki so in bodo obrodila sadove v praksi izobraževanja odraslih.

Drugi dan posveta so napolnili prispevki sodelavk Andragoškega centra Slovenije.

Dr. Natalija Vrečer je v svojem prispevku z naslovom *Raznolikost kot vrednota v izobraževanju odraslih in širši družbi* spregovorila o procesih globalizacije, ki so v zadnjih desetletjih bolj intenzivni. Posledice globalizacije so pozitivne in negativne. Nastaja več kulturne raznolikosti, s čimer se srečujemo tudi v vzgoji in izobraževanju, zlasti v izobraževanju odraslih. »Učitelj se srečuje z razlikami v izobraževalnem procesu, zato potrebuje medkulturne kompetence, ki jih mora pridobivati vse življenje. To je proces vseživljenjskega učenja. Raznolikost v slovenski in tudi drugih družbah še ni vrednota v pravem smislu.«

Dr. Petra Javrh je v svojem prispevku predstavila, zakaj je pismenost ena ključnih tem, ko razmišljamo o viziji prihodnjega razvoja izobraževanja odraslih oziroma o vplivu, ki ga ima. Svoj prispevek je nasloвила: *Ali je pismenost vseh državljanov v naši državi resnično vrednota?* Izpostavila je empirične podatke različnih študij in prispevke politike pri nas. Menila je takole: »Ta posvet je priložnost, da se mi, izobraževalci odraslih, vprašamo, ali resnično doživljamo pismenost vseh kot vrednoto, ali pa je to le dejavnost, ki nam zagotavlja delo.«

Slavica Borka Kucler je predstavila didaktično-promocijski komplet *V tretjem gre rado – učenje in ustvarjalnost v tretjem življenjskem obdobju*, ki je nastal na Andragoškem centru Slovenije v koprodukciji z RTV Slovenija. To je deveta publikacija v zbirki multimedijско zasnovanih publikacij v okviru projekta Zgledi vlečejo, uglasena s sporočili Evropskega leta prostovoljstva 2011 ter Evropskega leta aktivnega staranja in medgeneracijske solidarnosti 2012. Namenjena je izobraževalnim ustanovam, društvom in mnogim drugim, ki si prizadevajo za premagovanje prepadov med generacijami in enakovredno vključevanje starejših v družbo. »Učenje v tretjem življenjskem obdobju se čedalje bolj uveljavlja kot vrednota! Ne le zato, ker se 'dolgotost življenja našega' čedalje bolj podaljšuje in postaja življenjska nuja, da dodajamo letom tudi vsebino, kakovost, pač pa tudi zato, ker veliko starostnikov ohrani vedoželjnost vse tja do smrti.«

Posvet smo za vas koordinirali **sodelavci promocijskega in informacijskega središča** Andragoškega centra Slovenije. Razdelili smo vam tudi **Letopis izobraževanja odraslih 2011/2012** in druga gradiva, na katerih smo prvič obeležili 20-letnico našega delovanja. Praznovali jo bomo tudi v naslednjem letu.

Utrinke smo pripravili: novinarji Ajda Turk, Erika Brenk, Darijan Novak in Zvonka Pangerc Pahernik, urednica; tehnično jih je izpeljal Franci Lajovic, fotografije pa prispeval Matjaž Ledinek.

Prispevke, drugo gradivo in mnogo več fotografij bo objavljenih na spletni strani posveta <http://pro.acs.si/lp2011>.